

Міністерство культури України
Республіканський методичний кабінет навчальних
закладів мистецтв і культури

**ОСНОВИ ДИРИГУВАННЯ ТА
ДИРИГУВАННЯ**

ПРОГРАМА
для музичних училищ із спеціальності
№0504
"Народні інструменти"

Київ - 1993

Укладач: В.В.Желудов, заслужений працівник культури України, викладач Черкаського музичного училища ім. С.С.Гулака-Артемовського.

Рецензенти: В.В.Воеводін, професор Донецької консерваторії ім. С.С.Прокоф'єва;

В.Є.В'язовський, викладач Донецького музичного училища;

Л.Л.Дражниця, доцент Львівського Вищого музичного інституту ім. М.В.Лисенка;

Є.М.Дацина, ст. викладач Львівського Вищого музичного інституту ім. М.В.Лисенка.

Відповідальний за випуск: С.П.Шинкаренко
Редактор: Л.В.Московченко

Пояснювальна записка

В Україні існують оркестри (ансамблі) народних інструментів декількох типів: мішаний, оркестр українських народних інструментів, оркестр баянів (акордеонів), капели бандуристів. Не зважаючи на їх різноманітність та особливості репертуару, програма підготовки керівників-диригентів цих колективів повинна бути єдиною.

Предмет "Диригування" в музичному училищі - складова частина професійної підготовки студентів з фаху N 0504 "Народні інструменти" і є основним для отримання додаткової кваліфікації "Диригент оркестру народних інструментів".

Предмет "Диригування" включає в себе два самостійні розділи:

а) "Основи диригування" (загальний курс - 38 годин 3-й рік навчання 5-ий, 6-ий семестри, який вивчають всі студенти спеціальності N 0504 "Народні інструменти");

б) "Диригування" - 100 годин (4-ий 5-ий роки навчання 7-ий - 10-ий семестри) - вивчають тільки студенти, які в кінці 3-го року навчання успішно склали іспит з предмету "Основи диригування", виявили бажання набути додаткову кваліфікацію "Диригент оркестру (ансамблю) народних інструментів" та одержали рекомендацію циклової комісії народних інструментів до подальшого навчання з цього предмета.

Основна мета предмета "Диригування" - підготувати студента до самостійної роботи диригентом колективу. Цей предмет передбачає засвоєння основних прийомів диригентської техніки, опанування методикою самостійної роботи над партитурою та вивчення основного репертуару оркестрів (ансамблів) народних інструментів.

Поряд з розвитком практичних навичок диригування оркестром (ансамблем) народних інструментів завданням предмета є також виховання у студентів творчої волі, прагнення до самовдосконалення, формування художнього смаку, розширення світогляду, ознайомлення з кращими зразками української, зарубіжної музики, творами сучасних авторів, народної творчості.

Короткі методичні поради

Основною формою занять з диригування є урок. Заняття проводяться за індивідуальними планами, які враховують підготовку та обдарування студентів. В план на семестр треба включити 3-4 твори, різних за характером та складністю, на різні розміри та види диригентської техніки.

В індивідуальних робочих планах з диригування для бандуристів акцент повинен бути на глибше вивчення ансамблево-хорового репертуару.

В процесі занять викладач повинен розвивати в студентів уміння розкрити художній зміст твору, почуття стилю, виразність диригентських жестів, повагу до авторського тексту.

В початковий період навчання особливу увагу слід приділяти постановці диригентського апарату, щоб виключити напруження рук, корпусу та ін. З цієї метою на уроках необхідно займатись відповідними вправами.

Засвоєння студентами теоретичних знань та технічних навичок необхідно пов'язувати з конкретними музичними творами. Відомості про автора, жанр та форму твору, зміст вказівок композитора про характер та особливості твору слід розглядати до практичного диригування.

На заняттях в класі необхідно розвивати в студентів оркестрове мислення, вміння в процесі виконання твору на фортепіано уявити звучання оркестру; прийомами диригентської техніки виділяти елементи оркестрової фактури: соло, акомпанемент, вступ голосів, оркестрових груп та ін.

Разом з викладом навчального матеріалу викладач повинен виховувати в студентів навички самостійної роботи, увагу та самоконтроль, вміння самостійно виявляти причини, які заважають засвоєнню навчальної програми.

Музичні твори треба вивчати і диригувати напам'ять. Це дає можливість студенту-диригенту встановити контакт з виконавцями, звільнює увагу для виконання художніх завдань та сприяє розвитку пам'яті.

На заняттях в 6-му - 8-му семестрах рекомендується використовувати твори різних ансамблів народних інструментів, партитури оригінальних творів для оркестрів народних інструментів.

До початку роботи студента з оркестром при підготовці дипломної програми необхідно провести перевірку на засвоєння творів, які виносяться на державний іспит, виявити ступінь готовності диригентів до репетиційної роботи. Одна з партитур творів дипломної програми повинна бути виконана студентом під керівництвом викладача в класі інструментування.

Розподіл навчального матеріалу по курсах та семестрах
"Основи диригування" - 38 годин. 5 семестр. Заняття індивідуальні.

Постановка диригентського апарату (положення рук, голови, корпусу, ніг). Побудова диригентського жесту. Вправи на оволодіння активним і пасивним жестом. Ауфтакт (замах) та його роль в процесі диригування. Диригентська паличка та її призначення.

Початок та знання звучання. Диригування 2- 3- 4-дольних розмірів. Зв'язок диригентського жесту з темпом, характером музики, динамікою та ритмічним малюнком. Побудова фрази, штрихи. Паузи, що дорівнюють одній чи кільком долям такту. Функції правої та лівої рук. Засоби диригентської виразності. Розвиток координації рухів рук.

6 семестр

Затакт (повний та неповний, з паузами та без них). Зміни темпу. Фермата (на звучанні, на паузі, тактовій рисці). Фермата з динамічними змінами та без них. Різні форми переходу від фермати до продовження диригування. Диригування 5-, 6-дольних розмірів. Розвиток оркестрового мислення. "Диригування" - 100 годин.

7 семестр

Вдосконалення диригентської техніки. Дроблення долей такту. Ознайомлення з 7-12-дольними розмірами. Принципи вибору схеми диригування. Люфтпауза. Генеральна пауза. Акцент. Синкопа.

8 семестр

Вдосконалення диригентської техніки. Схема диригування на "Раз". Перемінні розміри. Різкі зміни сили звуку (*fp, sp, sf, sff*). Особливості роботи з солістом.

9 семестр

Робота в класі над дипломною програмою. Особливості диригування акомпанементів. Вивчення партитур для оркестрів народних інструментів або ансамблів.

10 семестр

Підготовка до державного іспиту (з оркестром, ансамблем). Вивчення партитур для оркестрів (ансамблів) народних інструментів, нескладних симфонічних партитур, акомпанементів інструментального або вокального творів.

Контроль знань студентів та екзаменаційні вимоги

Термін проведення іспитів та їх кількість обумовлені навчальним планом, затвердженим Міністерством культури України. Іспити - в 6-му, 8-му семестрах. Контрольний урок в 7-му, 9-му семестрах. Державний іспит у 10-му семестрі. На іспиті в кінці 6-го семестру студент повинен:

1. Підготувати 3 твори, різні за характером, на різні розміри та види диригентської техніки. Продиригувати два з них (по клавiру чи партитурі) за вибором екзаменаційної комісії.

Відповісти на питання, пов'язані із змістом творів, технічними прийомами диригування.

2. Вміти диригувати 2- 3- 4- 5- 6-дольні розміри; знати, якими засобами диригентської техніки виражаються особливості ритмічного малюнка, динаміки, штрихів; знати переклад музичних термінів на означення динаміки, темпа, агогіки, характеру творів тощо; вміти зробити аналіз нескладного твору з точки зору диригентських завдань.

Приблизні екзаменаційні програми:

1. Кореллі А. Сарабанда. 2. Лисенко М. Сумний спів. 3. Прокоф'єв С. "Дитяча музика". Марш.

1. Леонтович М. Мала мати одну дочку. 2. Чайковський П. Солодка мрія. 3. Шуман Р. Незнайомий.

Іспит в кінці 8-го семестру складається з двох частин:

1. Студент повинен продиригувати два твори: один по клавiру, другий - по партитурі для оркестру (ансамблю) народних інструментів (один з них обов'язково - акомпанемент вокалісту чи інструменталісту).

2. Відповісти на питання:

а) з курсу предметів диригентської кваліфікації - склад оркестру, інструменти, їх можливості та особливості, термінологія, аналіз форм твору, особливості інструментування;

б) з диригентської техніки (навчальний матеріал за 5-ий - 8-ий семестри);

в) з творчого життя композиторів, твори яких виконувались.

Орієнтовні екзаменаційні програми

1. Гайдн Й. Симфонія N 101 ч. II 2. Степовий Я. "Із-за гаю сонце сходить"

1. Гулак-Артемівський С. "Дуєт Оксани і Андрія". 2. Чайковський П. "На трійці" ("Пори року").

На контрольному уроці в кінці 9-го семестру студент повинен продиригувати під фортепіано один з творів програми державного іспиту та твір з індивідуального робочого плану.

Вимоги до державного іспиту (10-й семестр)

Державний іспит проводиться у формі концертного виступу з оркестром (ансамблем) народних інструментів училища. На іспиті виконуються два різні за характером твори - один з них може бути акомпанементом солісту (інструменталісту чи вокалісту).

Складовою частиною державного іспиту є робота з оркестром (ансамблем). Випускник працює з оркестром (ансамблем) на протязі 15-20-ти хвилин. Використовуються нескладні твори, які не входять до програми державного іспиту.

Після цього проводиться опитування з методики роботи з оркестром (ансамблем).

Орієнтовні програми державного іспиту з оркестром

1. Лисенко М. Увертюра до опери "Наталка-Полтавка". 2. Свиридов Г. Вальс ("Заметіль").

1. Кос-Анатольський А. Романс ("Хустка Довбуша"). 2. Шуберт Ф. Симфонія сі мінор Іч.

Порядок проведення державного іспиту з капелю бандуристів має деякі особливості. На іспиті виконуються три твори: один інструментальний, два вокальні (один з них може бути без супроводу).

Рекомендована нотна література

1. Автографи. П'єси для фортепіано радянських композиторів. М.: Музыка, 1975
2. Альбом класичного вальсу. М.: Советский композитор, 1987
3. Антологія літератури для оркестру російських народних інструментів. Ч.2. М.: Музыка, 1985
4. Антологія літератури для оркестру російських народних інструментів. Ч.6. М.: Музыка, 1989
5. Арєнський О. Фантазія на теми Рябініна для фортепіано з оркестром. тв.48. М.:Музыка, 1979
6. Бах І. Арія та Гавот. З оркестрової сюїти N3. М.: Музгиз, 1933
7. Бетховен А. Коріолан. тв.62. (партитура) Лейпціг, 1980
8. Бетховен А. Менует з симфонії N1. М.:Музгиз, 1932
9. Бетховен А. Симфонія N2 тв.36. Лейпціг, 1959
10. Бетховен А. Симфонія N5 тв.67. М.:Музыка, 1988
11. Бетховен А. 32 сонати для фортепіано. Том I. М.:Музыка, 1970
12. Бібліотека юного піаніста. Глієр Р. Альбом фортепіанних п'єс. Л.:Советский композитор, 1959
13. Бізе Ж. Кармен (опера) М.:Музыка, 1981
14. Бізе Ж. - Щедрін Р. Кармен - сюїта. М.:Советский композитор, 1969
15. Боляшов В. "Коник-горбоконик" - сюїта для оркестру народних інструментів. М.:Советский композитор, 1962
16. Брамс Й. Угорські танці. Будапешт, 1977
17. Бріттен Б. Просто симфонія. М.:Музыка, 1967
18. Вебер К. Концертштюк. М.:Музыка, 1984
19. Верді Д. Ріголетто. М.:Музыка, 1984
20. Верді Д. Травіата. М.:Музыка, 1983
21. Вечорниці N6. Твори для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1974
22. Вибрані пісні і хори. М.:Советский композитор, 1959
23. Гайдн Й. Сонати для фортепіано. К.:Музична Україна, 1975
24. Глазунов О. Раймонда тв.57. М.:Музыка, 1981
25. Глієр Р. Дванадцять дитячих п'єс для фортепіано. М.:Музгиз, 1949
26. Глінка М. Жайворонки. обр. Балакірева М. М.:Музыка, 1975
27. Грає Державний академічний оркестр російських народних інструментів ім. І. Осипова. Вип.2. М.:Советский композитор, 1979
28. Грає Державний академічний оркестр російських народних інструментів ім. І. Осипова. Вип.3. М.:Советский композитор, 1982
29. Гріг Е. Вибрані твори для фортепіано. Т.І. Л.:Музыка, 1979
30. Гріг Е. Вибрані твори для фортепіано. Т.ІІ. Л.:Музыка, 1980
31. Гріг Е. Норвезькі танці. Л.:Музыка, 1983
32. Гріг Е. Пер Гюнт. тв.46,55. К.:Музична Україна, 1968
33. Гулак-Артемівський С. Запорожець за Дунаєм. К.:Музична Україна, 1982
34. Гуно Ш. Фауст. М.:Музыка, 1986 35. Дві п'єси для оркестру народних інструментів. М.:Музгиз, 1936
36. Дворжак А. Симфонія N 9 мі мінор тв.95. Прага, 1971
37. Дворжак А. Слов'янські танці. тв.46. (партитура) М.:Музыка, 1982
38. Збірник п'єс для дитячих та молодіжних оркестрів народних інструментів. К.:Радянська школа, 1959
39. Збірник п'єс та пісень для оркестру російських народних інструментів. М.:Музгиз, 1940
40. Золота ліра. Альбом класичної та сучасної популярної музики. Т.11. М.:Советский композитор, 1982
41. З репертуару Державного академічного оркестру російських народних інструментів ім. І.Осипова. Вип.1. М.:Музыка, 1970
42. З репертуару державного академічного оркестру російських народних інструментів ім. І.Осипова. Вип.3. М.:Музыка, 1973
43. З репертуару Державного академічного оркестру російських народних інструментів ім.Осипова. Вип.6. М.:Музыка,1978
44. З репертуару оркестру російських народних інструментів ім. Андрєєва. Л.:Музыка, 1976
45. З репертуару оркестру російських народних інструментів Всесоюзного радіо і телебачення. Вип.1. М.:Музыка, 1969
46. З репертуару оркестру російських народних інструментів Всесоюзного радіо і телебачення. Вип.3. М.:Музыка, 1973
47. З репертуару оркестру російських народних інструментів Всесоюзного радіо і телебачення. Вип.4. М.:Музыка, 1974
48. З репертуару оркестру російських народних інструментів Всесоюзного радіо і телебачення. Вип.5. М.:Музыка, 1975
49. З репертуару оркестру російських народних інструментів Всесоюзного радіо і телебачення. Вип.6. М.:Музыка, 1976
50. Іванов-Радкевич А. Хрестоматія для диригентів-початківців та керівників оркестрів народних інструментів. М.:Музыка, 1961
51. Калініков В. Елегія. Сумна пісенька. К.:Музична Україна, 1967
52. Калініков В. Зібрання творів т.4. Симфонія N 1 (партитура) М.:Музыка, 1975
53. Кара Караєв А. Сім красунь. М.:Советский композитор, 1972
54. Клубному оркестру російських народних інструментів. Вип.1. М.:Музыка, 1978
55. Клубному оркестру російських народних інструментів. Вип.2. М.:Музыка, 1979
56. Косенко В. Вибрані твори для фортепіано. К.:Музична Україна, 1986
57. Кравченко Б. Три концертні п'єси для оркестру російських народних інструментів. М.-Л.:Музыка, 1966
58. Легкі п'єси для дитячого оркестру народних інструментів. Л.:Музыка, 1974
59. Леонтович М. Хорові твори. К.:Державне видавництво образотворчого мистецтва та музичної літератури УРСР, 1961
60. Ліра. Класична та сучасна музика. Т.". М.:Советский композитор, 1963
61. Ліра. Класична та сучасна музика. Т.3. М.:Советский композитор, 1970
62. Ліра. Класична та сучасна музика. Т.6. М.:Советский композитор, 1967
63. Лисенко М. Вибрані фортепіанні твори. К.:Мистецтво, 1962
64. Лисенко М. Зібрання творів. Т.12. К.:Мистецтво, 1954
65. Лисенко М. Зібрання творів. Т.18. К.:Мистецтво, 1953
66. Лисенко М. Наталка-Подтавка. К.:Музична Україна, 1969
67. Лисенко М., Ревуцький Л. Увертюра до опери "Тарас Бульба" (партитура) К.:Музична Україна, 1969
68. Лядов О. тв.58. Вісім російських народних пісень для симфонічного оркестру. М.:Музыка, 1966
69. Мейтус Ю. Молода гвардія. М.:Музыка, 1971
70. Мендельсон Ф. Пісні без слів для фортепіано. М.:Музгиз, 1963
71. Моцарт В. Весілля Фігаро. М.:Музыка, 1981
72. Моцарт В. Вибрані фортепіанні твори. К.:Музична Україна, 1986
73. Моцарт В. Сонати для фортепіано. К.:Музична Україна, 1989
74. Моцарт В. Чотири симфонії. (партитура) М.:Музыка, 1980
75. Мусоргський М. Картинки з виставки, оркестровка Равеля М. (партитура) М.:Музыка, 1975
76. Надєненко Ф. Акварелі. 10 п'єс для фортепіано. К.:Советский композитор, 1961
77. На дозвіллі. Репертуарний збірник для оркестрів народних інструментів. Вип.3. К.:Музична Україна, 1977
78. На дозвіллі. Репертуарний збірник для оркестрів народних інструментів. Вип.7. К.:Музична Україна, 1981
79. П'єси для оркестру баянів. Вип.6. М.:Советский композитор, 1974
80. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1972
81. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1973
82. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1975
83. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1976

84. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1978
85. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1979
86. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1980
87. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1981
88. П'єси для оркестру народних інструментів. К.:Музична Україна, 1984
89. П'єси для оркестру російських народних інструментів. М.:Музыка, 1971
90. П'єси для оркестру російських народних інструментів. А.:Музыка, 1971
91. П'єси для початку оркестру російських народних інструментів. Вип.8. М.:Советский композитор, 1967
92. П'єси для самодіяльних оркестрів російських народних інструментів. Вип.2. М.:Советский композитор, 1972
93. П'єси для самодіяльних оркестрів російських народних інструментів. Вип.3. М.:Советский композитор, 1973
94. П'єси для самодіяльних оркестрів російських народних інструментів. Вип.4. М.:Советский композитор, 1975
95. П'єси для самодіяльних оркестрів російських народних інструментів. Вип.6. М.:Советский композитор, 1976
96. П'єси композиторів-класиків для оркестру російських народних інструментів. М.:Советский композитор, 1963
97. П'єси українських радянських композиторів для оркестру народних інструментів. К.:Мистецтво, 1965
98. Популярні п'єси для оркестру народних інструментів. К.:Мистецтво, 1954
99. Популярні п'єси і пісні для оркестру народних інструментів. К.:Мистецтво, 1957
100. Популярні твори для камерного оркестру. (партитура) А.:Музыка, 1982
101. Популярні твори для камерного оркестру. (партитура) Вип.4. А.:Музыка, 1986
102. Початкуючому оркестру російських народних інструментів. Вип.3. М.:Музыка, 1973
103. Початкуючому оркестру російських народних інструментів. Вип.6. М.:Музыка, 1975
104. Початкуючому оркестру російських народних інструментів. Вип.8. М.:Музыка, 1976
105. Початкуючому оркестру російських народних інструментів. Вип.9. М.:Музыка, 1977
106. Прокоф'єв С. Дитяча музика. М.:Музыка, 1964
107. Прокоф'єв С. Попелюшка. М.:Музыка, 1974
108. Прокоф'єв С. Ромео і Джульєтта. М.:Музыка, 1982
109. Прокоф'єв С. Симфонія N 1 "Класична" тв.25. (партитура) М.:Музыка, 1983
110. Рахманінов С. Алеко. М.:Музыка, 1966
111. Репертуар самодіяльного оркестру російських народних інструментів. Вип.11. М.:Музыка, 1991
112. Російська симфонічна музика. Т.1. М.:Музыка, 1984
113. Скорик М. Гуцульський триптих. (партитура) К.:Музична Україна, 1968
114. Скорик М. Сюїта з музики до драми Л.Українки "Камінний господар" (партитура) К.:Музична Україна, 1981
115. Скрайбін О. Прелюдії. Етюд для фортепіано. М.:Музыка, 1949
116. Степовий Я. Із-за гаю сонце сходить. К.:Мистецтво, 1949
117. Степовий Я. Прелюд пам'яті Т.Г.Шевченка. (партитура) К.:Музична Україна 1989
118. Твори для оркестру народних інструментів. К.:Мистецтво, 1963
119. Твори для оркестру російських народних інструментів. Вип.3. А.:Музыка 1983
120. Твори молодих композиторів України для фортепіано. К.:Музична Україна 1970
121. Твори українських композиторів для фортепіано. Вип.1. К.:Музична Україна 1973

122. Твори українських композиторів для фортепіано. Вип.7. К.:Музична Україна, 1984
 123. Третій збірник легких п'єс для оркестру 4-х струнних домр. М.:Музгиз, 1938
 124. Три п'єси для домрово-балалаечного оркестру. М.:Музгиз, 1932
 125. Українські класичні романси. К.:Музична Україна, 1983
 126. Українська радянська фортепіанна музика. Т.1. ч.2. К.:Музична Україна, 1975
 127. Українська радянська фортепіанна музика. Т.2. ч.2. К.:Музична Україна, 1981
 128. Українська радянська фортепіанна музика. Т.2. ч.3. К.:Музична Україна, 1986
 129. Українська фортепіанна музика XIX ст. Т.2. К.:Музична Україна, 1974
 130. Українська фортепіанна спадщина. Вип.1. К.:Музична Україна, 1983
 131. Фортепіано. Вип.1. К.:Музична Україна, 1968
 132. Фортепіано. Клас 4. Учебний репертуар ДМШ. К.:Музична Україна, 1988
 133. Фортепіано IV клас ДМШ. К.:Музична Україна, 1969
 134. Фортепіано. Педагогічний репертуар музичних училищ. Вип.2. К.:Музична Україна, 1968
 135. Хачатурян А. Зібрання творів. Т.4. Сюїти з музики до драматичних спектаклів. (партитура) М.:Музыка, 1989
 136. Хачатурян А. Зібрання творів. Т.10. М.:Музыка, 1988
 137. Хрестоматія для оркестру російських народних інструментів. Вип.4. М.:Музыка, 1980
 138. Хрестоматія з диригування для оркестру народних інструментів. М.:Музыка, 1986
 139. Хрестоматія з диригування оркестром народних інструментів. Вип.1. К.:Музична Україна, 1985
 140. Хрестоматія з диригування оркестром народних інструментів. Вип.2. К.:Музична Україна, 1989
 141. Хрестоматія оркестру російських народних інструментів. ч.2. М.:Музыка, 1986
 142. Цицалюк Г. Пісні рідного краю. Симфонічна сюїта. (партитура) К.:Музична Україна, 1985
 143. Чайковський П. 12 п'єс з "Дитячого альбому". М.:Советский композитор, 1957
 144. Чайковський П. Лебедине озеро. тв.20. М.:Музыка, 1971
 145. Чайковський П. Лускунчик. А.:Музыка, 1982
 146. Чайковський П. Повне зібрання творів. Т.14. М.:Музгиз, 1962
 147. Чайковський П. Пори року. М.:Музыка, 1981
 148. Чайковський П. Симфонія N 4. (партитура) М.:Музыка, 1967
 149. Чайковський П. Сюїта з балету "Спяча красуня". (партитура) А.:Музыка, 1980
 150. Чайковський П. Твори для скрипки з оркестром. М., А.:Музгиз, 1949
 151. Шамо І. Картини російських живописців. Сюїта для фортепіано. К.:Музична Україна, 1973
 152. Шопен Ф. Прелюдії для фортепіано. Вип.У.Варшава, Польське музичне видавництво, 1978
 153. Шуберт Ф. Симфонія сі мінор. М.:Музыка, 1978
 154. Шуман Р. Альбом для юнацтва. М.:Музгиз, 1963
- Перелік музичних творів, рекомендованих для ознайомлення та вивчення 5-ий семестр**
- Бетховен А. Багатель тв. 119 N1 (98)* Екосез (58) Менует тв. 49 N2 (50)
 Вериківський М. Волинські акварелі (127)
 Гайда Й. Соната N11 (Менует) (23)
 Глінка М. Мазурка ля мінор (50)
 Гріг Е. Народний наспів тв.38 (29) Патріотична пісня тв.12 (29) Смерть Осе ("Пер Гюнт") (21) У норвезькому дусі (29)

* Примітка: в дужках зазначено порядковий номер, під яким збірник з цим твором подано у списку рекомендованої літератури

Гуно Ш. Танець №6 з опери "Фауст" (34)
 Дремлюга М. Лірична пісня (132)
 Калачевський М. Романс тв.6 N1 (129)
 Казелла А. Болеро (40)
 Колесса М. Мініатюра (134)
 Кореллі А. Сарабанда (98)
 Леонтович М. А вже сонце заходить... (59) Зажурилась галичанка... (59) Зашуміла
 ліщинонька... (59) Мала мати одну дочку... (59) Ой, устану я в понеділок...
 (59) Пряля... (59)
 Лизогуб О. Мазурка мі бемоль мажор (130)
 Лисенко М. Везе тебе, Олесю... (64) В темнім лісі... (65) Ой, з-за гори місяць
 сходить... (65) Ой, зійди, зійди... (64) Ой, крикнула лебідонька... (64) Ой, на
 біду, на горе, козак уродився... (65) Ой, побратався сокл... (64) Ой, ти,
 місяцю, зоре... (64) Перепливу бистру річку... (65)
 Лисенко М. Сидить голуб на березі... (65) Та туман яром... (64)
 Людкевич С. Квочка (128)
 Лядов О. Духовний стих (68) Жартівлива (140) Плясова (140)
 Лятошинський Б. Прелюдія тв.44 N1,2 (128)
 Моцарт В. Менует (72) Німецький танець N2 (72) Німецький танець N1 (45)
 Прокоф'єв С. Казака (90) Казочка (106) Марш (106) Прогулянка (106) Ранок (106)
 Пісня без слів ля мінор (90)
 Сокальський В. Канцонета. тв.1 N3 (129) Мазурка тв.1 N6 (129) Менует тв.1 N4
 (129)
 Степовий Я. Сюїта на теми українських народних пісень: (126) N1 Ой у лузі та й
 при березі... N2 Ой, не пугай, пугаченьку... N4 Ой, зійшла зоря вечорова...
 N5 Ой, на горі та й жінці жнуть...
 Стравінський І. Полька (48)
 Чайковський П. "Камаринская" (143) Полька (143) Ранковий роздум (143)
 Солодка мрія (38) Танець лебедів з балету "Лебедине озеро" (38)
 Шамо І. Скерцо (127) Дума (127)
 Шуберт Ф. Вальс сі мінор (96) Музичний момент фа мінор тв.94 N3 (91)
 Шуман Р. Мрії (95) Незнайомий (154) Північна пісня (154)
6-ий с е м е с т р
 Бетховен А. Соната N8 (11 ч.) (11) Соната N11 (11 ч.) (11) Соната N14 (1 ч.) (11)
 Бізе Ж. Антракт до III дії опери "Кармен" (13) Хабанера з опери "Кармен" (80)
 Верді Д. Марш з опери "Аїда" (61)
 Гайдн Й. Соната N7 (1 ч.) (23)
 Гендель Г. Сарабанда (103)
 Глієр Р. Ескіз тв. 47 N3 (12) Прелюдія тв.31 N1 (25) Ранок тв.43 N4 (12)
 Глінка М. Мазурка до мінор (50)
 Глюк Х. Гавот (105) Мелодія (98)
 Гріг Е. Елегія тв.38 (29) Колискова тв.38 (29) Листок з альбому тв.28 N3 (118)
 Мандрівник тв.43 (29) Норвезький танець N1 тв.35 (31) Норвезький танець
 N2 (40) Норвезький танець N3 (44) Пісня Сольвейг (30)
 Гуно Ш. Адажіо з опери "Фауст" (34)
 Даргомижський О. Козачок (96)
 Дворжак А. Гумореска тв.101 N7 (90)
 Золотарьов В. Колискова (93)
 Калачевський М. Ноктюрн (129)
 Калініков В. Сумна пісенька (40)
 Колесса М. Пасакалія (125) Фантастичний прелюд (121)
 Коломієць А. Пісня (132)
 Кос-Анатольський А. Мазурка (98)
 Кюї Ц. Східна мелодія (90)
 Лисенко М. Гавот (98)
 Людкевич С. Гаїлка (98)

Лядов О. Колискова (141) "Протяжная" (141) Прелюдія тв.40 N3 (61)
 "Хороводная" (68)
 Мендельсон Ф. Пісня без слів N6 (70) Пісня без слів N48 (70)
 Моцарт В. Менует (100) Менует N1 с Сонати N4 (73) Сонатина N1 До мажор ч.1
 (132)
 Мусоргський М. Прогулянка (75) Роздум (50)
 Надєненко Ф. Колискова (76)
 Прокоф'єв С. Гавот з "Класичної симфонії" (50)
 Рахманінов С. Італійська полька (95)
 Римський-Корсаков М. Похід царя Берендея (123)
 Сен-Санс К. Лебідь (104)
 Скрибін О. Прелюдія тв.11 N2 (115) Прелюдія тв.16 N2,3,4 (115)
 Сокальський В. З минулого тв.1 N1 (129)
 Станкович Г. Прелюдія (120)
 Степовий Я. Танець (132) Три шляхи (125)
 Стеценко К. Вечірня пісня (82) Плавай, плавай, лебідонько (125)
 Стравінський І. Галоп (48)
 Форе І. Пробудження (90)
 Чайковський П. Арабський танець (145) Марш дерев'яних солдатиків (143) Осіння
 пісня (147) Пролісок (147) Танець пастушків з балету "Лускунчик" (145)
 Танець Феї Драже з балету "Лускунчик" (81)
 Шамо І. Танкова (128)
 Шопен Ф. Мазурка ля мінор (90) Прелюдія тв.28 N4, N7 (152)
 Шуберт Ф. Вечірня серенада (89)
 Шуман Р. Маленький романс (154) Перша втрата (154) Чому? тв.12 N3 (140)
7-ий с е м е с т р
 Бах І. Гавот (6) Прелюдія мі-бемоль мажор (50) Прелюдія сі-бемоль мінор (50)
 Бетховен А. Дванадцять контрдансів (47) Соната N2 (Аарго) (11) Соната N4
 (Аарго) (11)
 Бізе Ж. Антракт до II дії опери "Кармен" (102) Увертюра до опери "Кармен" (13)
 Бріттен Б. Просто симфонія (17)
 Верді Д. Вступ до опери "Травіата" (20)
 Верьовка Г. Плєскач (21)
 Вімер І. Ноктюрн (86)
 Глазунов О. Романеска і піцикато з балету "Раймонда" (24)
 Глінка М. Марш Чорномора з опери "Руслан і Людмила" (46) Ноктюрн "Розлука"
 (54)
 Гріг Е. Канон (54) Кобольд тв.71 N3 (30) Ранок ("Пер Гюнт") (50) Менует з
 Сонати мі мінор (30) Танець Анітри ("Пер Гюнт") (50)
 Гуно Ш. Вальс з опери "Фауст" (61)
 Даникевич К. Дума Богдана (60)
 Деліб А. Піцикато з балету "Сільвія" (35)
 Калачевський М. Баркарола тв.6 N2 (129)
 Карамішев Б. Гуцульська рапсодія (81)
 Кирейко В. Мелодія (122) Осінній ранок на полонині (78)
 Колесса М. Осінній прелюд (121)
 Лисенко М. Сумний спів (63)
 Лядов О. Музична табакерка (61)
 Майборода Г. Роздум (1) Гуцульська рапсодія (38)
 Масканьї П. Інтермеццо з опери "Сільська честь" (62)
 Мендельсон Ф. Пісня без слів тв.30 N9 (70) Пісня без слів тв.38 N17 (70) Пісня
 без слів тв.53 N2 (70)
 Моцарт В. Соната N5 (ч.1) (73) Соната N14 (ч.1) (73) Соната N15 (ч.1) (73)
 Мусоргський М. Гопак з опери "Сорочинський ярмарок" (138)
 Пікуль В. "У калинова моста" (92)
 Рахманінов С. Танець чоловіків з опери "Алеко" (110)
 Римський-Корсаков М. Вступ до опери "Садко" (61)

Скорик М. Народний танець (133)
Скрябін О. Прелюдія тв.11 N10 (115)
Степовий Я. Із-за гаю сонце сходить (116)
Стравінський І. Сюїта N2 (84)
Фібіх З. Поема (90)
Хачатурян А. Варіації Нуне з балету "Гаяне" (84) Коліскова та танець Айші з балету "Гаяне" (136) Мазурка та Ноктюрн з музики до драми М.Лермонтова "Маскарад" (135)
Чайковський П. Вступ до опери "Гвгеній Онегін" (39) Гумореска тв.10 N2 (140) Китайський танець з балету "Лускунчик" (145) На трійці (147) Панорама з балету "Спляча красуня" (50)
Шамо І. Трійка (151) Літній вечір (151)
Шопен Ф. Полонез Ля мажор (50)
Шостакович Д. Вальс-жарт (58)
Штогаренко А. Український танець (83)
Штраус Й. Перський марш (42)
Шумейко В. Коломийка (88)
8-ий семестр
Барток Б. Вечір в селі (132)
Бах І. Арія Ре мажор (6)
Бетховен А. Соната N3 ч.1 (11) Соната N7 ч.11 (11) Соната N8 ч.11 (11)
Бізе Ж. Антракт до ІV дії опери "Кармен" (13) Інтродукція з музики до драми А.Доде "Арлезіанка" (137)
Бородін О. В монастирі (55) Інтермеццо (55)
Верді Д. Вступ до опери "Ріголетто" (19)
Гайдн Й. Дитяча симфонія (ч.1) (77)
Глазунов О. Іспанський танець з балету "Раймонда" (95)
Глінка М. "Неискушай меня без нужды" (46) "Я помню чудное мгновенье" (46)
Гомоляка В. Гагілка (97)
Гріг Е. Похід гномів тв.54 N3 (29) Скарга Інгрід (32) У печері нірського короля (32)
Гулак-Артемівський С. Дует Оксани і Андрія (33)
Гуцал В. Танцювальні награвання (88)
Жданов С. Прелюдія (84)
Кара-Караєв А. Вальс з балету "Сім красунь" (4)
Кирейко В. Веснянка (80)
Колесса М. Веснянка (127) Коліскова (127) Прелюд (127) Коломийки (139)
Косенко В. Дощик (132)
Лисенко М. Запорізький марш (63) Елегія (84) Серенада тв.37 N3 (139) Чого вода каламутна... (66)
Моцарт В. Маленька нічна серенада ч.1 (100)
Мусоргський М. Бидло (75) Катакомби (75) Старий замок (75)
Нахабін В. Танець юнаків з балету "Данко" (84)
Ніщинський П. Закувала та сива зозуля... (99)
Пікуль В. Палехські картинки (93)
Прокоф'єв С. Вулиця просинається (108) Танець лицарів (108)
Рахманінов С. Прелюд сі мінор (49)
Ревуцький А. Пісня тв. 17 N1 (1)
Скорик М. Коломийки (131)
Хачатурян А. Вальс з музики до драми М.Лермонтова "Маскарад" (98) Танок рожевих дівчат з балету "Гаяне" (136)
Чайковський П. Адажіо з балету "Спляча красуня" (50) Анданте-кантабіле (90) Баркарола (147) Вальс квітів з балету "Лускунчик" (145) Вступ та вальс з балету "Спляча красуня" (149) Інтродукція з балету "Лебедине озеро" (144) Іспанський танець (144) Неаполітанський танець (144) Симфонія N4 (11, 111 ч.ч.) (148) Угорський танець (144)
Шамо І. Володимирка (151) Дума (127)

Шопен Ф. Прелюдія тв.28 N15 (152)
Шостакович Д. Фантастичний танець N1 (34) Фантастичний танець N3 (79)
Штраус Й. Полька-піцкато (101)
Щедрін Р. Гумореска (94)
9-ий семестр
Бетховен А. Симфонія N2 (III ч.) (9)
Войшов В. Сюїта "Коник-горбоконик" (15)
Брамс Й. Угорський танець N5 (41) Угорський танець N6 (16)
Верді Д. Вступ до опери "Аїда" (61)
Віла-Лобос Е. Прелюдія (111)
Глазунов О. Антракт до ІV дії балету "Раймонда" (24) Велике Адажіо з балету "Раймонда" (24)
Гріг Е. Весільний день в Трольдхаугені (30) Ноктюрн до мінор (119)
Гулак-Артемівський С. Вступ до опери "Запорожець за Дунаєм" (33)
Гуно Ш. Інтродукція до опери "Фауст" (34)
Дебюссі К. Прелюдія "Менестрелі" (79)
Дітель В. "Коробейники" (4)
Калініков В. Елегія (51) Симфонія N1 (II ч.) (52)
Кара-Караєв А. Танець дівчат з гітарами з балету "Сім красунь" (53) Танець дівчини з балету "Сім красунь" (53)
Коломієць А. Танцювальна сюїта (козачок, коломийка, веснянка) (127)
Косенко В. Етюд до-дієз мінор (56)
Кравченко Б. Три концертні п'єси для оркестру (57)
Куліков П. Фантазія на тему рос.нар.пісні "Липа векова" (4)
Лятошинський Б. Шевченківська сюїта тв.38 (127)
Мейтус Ю. Увертюра до опери "Молода гвардія" (69)
Моцарт В. Романс ("Маленька нічна серенада") (100) Фінал ("Маленька нічна серенада") (100)
М'яков К. Узбецький танець (55)
Надененко Ф. Вальс (76)
Ніщинський П. Інтродукція з музики до драми Т.Г.Шевченка "Назар Стодоля" (80)
Прокоф'єв С. Вальс з балету "Попелюшка" (107) Джульєтта - дівчинка з балету "Ромео і Джульєтта" (108) Марш з балету "Любов до трьох помаранчів" (94)
Рахманінов С. Інтродукція до опери "Алеко" (110)
Ревуцький А. Вальс (2)
Свиридов Г. Маленький триптих (137)
Скорик М. Вальс (85) В старовинному стилі (114) Командор і Анна (114)
Степовий Я. Прелюд пам'яті Т.Г.Шевченка (117)
Хачатурян А. Гопак з балету "Гаяне" (143) Танець Егіни з балету "Спартак" (60) Танець піратів з балету "Спартак" (85)
10-ий семестр
Холмінів О. Дума (4)
Чайковський П. Квартет N1 (II ч.) (111) Мелодія (150) Па-де-де з балету "Лускунчик" (145) Роздум (150) Романс фа мінор (50) Російський танець (54) Сцена з балету "Лебедине озеро" (118) Тропак з балету "Лускунчик" (141)
Шамо І. Веснянка (80) На гулящі (151)
Шостакович Д. Симфонія N5 тв.47 (II ч.) (140)
Щедрін Р. Кадріль (85)
10-ий семестр
Альбеніс І. Кордова (44)
Аренський А. Фантазія на теми Рабініна (5)
Бетховен А. Коріолан (7) Симфонія N1 (III ч.) (8) Симфонія N5 (II ч.) (10)
Бізе Ж. Фарандола (13)
Бізе Ж.- Щедрін Р. Кармен-сюїта N1-2-4-5-6 (14)
Василенко С. Італійська симфонія (3)
Вебер К. Концертшток (18)
Гайдн Й. Симфонія N 100 (III ч.) (124)

- Глазунов О. Російська фантазія (3)
Глінка М. Вальс-фантазія (112) "Камаринская" (112)
Глінка М. - Балакірев М. Жайворонок (26)
Гріг Е. Арія (111) Навесні (29)
Гуно Ш. Танець N7 з опери "Фауст" (34)
Данькевич К. Гопак з опери "Богдан Хмельницький" (38)
Дворжак А. Симфонія N5 (9) II ч. (36) Слов'янський танець N2 (37) Слов'янський танець N5 (37) Слов'янський танець N8 (37)
Косенко В. Етюд сі бемоль мінор (56)
Лисенко М. Увертюра до опери "Наташка-Полтавка" (66) Увертюра до опери "Тарас Бульба" (67)
Моцарт В. Симфонія до мажор N36 (74) Симфонія ре мажор N35 (II-III ч.) (74) Увертюра до опери "Весілля Фігаро" (71)
М'ясков К. Гуцульський танець (86)
Олександров О. Поема про Україну (22)
Прокоф'єв С. Симфонія N1 "Класична" (II ч.) (109)
Рахманінов С. Каватина Алеко з опери "Алеко" (110) Серенада (44)
Резуцький А. Канон (140) Прелюдія ре бемоль мажор (87)
Свиридов Г. Музичні ілюстрації до драми О.Пушкіна "Заметіль" (28)
Скорик М. Гуцульський триптих (I ч.) (113) Іспанський танець (114)
Тимошенко О. "Русская забубенная" (27)
Федосєєв В. Вечірній дзвін (48)
Цицалюк Г. Пісня рідного краю (142) Ліричний вальс (142) Поема-легенда (142) Урочистий марш (142)
Чайковський П. Танець скоморохів з музики до весняної казки М.Островського "Снігуронька" (146)
Шуберт Ф. Симфонія сі мінор (I ч.) (153)
Яковлев В. Пустотливі награвання (27)
- Рекомендована література
- Грем'яш О. Практичні поради з диригування. М.:Музыка, 1964
Колесса М. Основи техніки диригування. К.:Музична Україна, 1981 Іванов-Радкевич А. Посібник для починаючого диригента. М.: Музыка, 1977.
Кандерштейн М. Питання диригування. К.: Музична Україна, 1981 Кофман Р. Виховання диригента. К.: Музична Україна, 1986
Мацько М. Основи техніки диригування. М.-Л.:Музыка, 1965
Маталаєв А. Основи диригентської техніки. М.:Советский композитор, 1986
Мусін І. Техніка диригування. М.:Музыка, 1987
Ольжок К. Теоретичні основи диригентської техніки. Л.:Музыка, 1984
Лазовський А. Нотатки диригента. М.:Музыка, 1968
Ратнер С. Елементарні основи диригентської техніки. Минск: Высшая школа, 1961
- Додаткова література**
- Гаук А. Мемуари. Вибрані статті. Спогади сучасників. М.: Музыка, 1975
Кан Е. Елементи диригування. М.:Музыка, 1980
Кондрашин К. Світ диригента. Л.:Музыка, 1976
Мусін І. Про виховання диригента. Л.:Музыка, 1987
Мюнш Ш. Я - диригент. М.:Музыка, 1982
Поляков О. Семіотика диригування. К.:НМК навчальних закладів мистецтва і культури, 1978
Хайкін Б. Бесіди про диригентське ремесло. М.:Советский композитор, 1984